

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 5 april 1921 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för barnmorskeundervisningen jämte i ämnet väckta motioner. (3:e avd.)

I den till riksdagen den 7 januari 1921 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkt 105) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kunde komma att i ämnet avlätas, för år 1922 beräkna en höjning i ordinarie anslaget till barnmorskeundervisningen och barnbördshusen från dess nuvarande belopp 38,680 kronor till 75,708 kronor.

Kungl. Maj:t har vidare i samma proposition föreslagit riksdagen (punkt 106) att i avbidan på den proposition, som kunde komma att i ämnet avlätas, till anordnande av repetitionskurser för barnmorskor och utdelande av understöd åt de i kurserna deltagande, på extra stat för år 1922 beräkna ett förslagsanslag, högst, 15,500 kronor.

Slutligen har Kungl. Maj:t i den ovanberörda dag avlåtna propositionen med förslag till tilläggsstat för år 1921 (nr 2) under femte huvudtiteln föreslagit riksdagen (punkt 27) att i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlätas angående barnmorskeundervisningen m. m., utöver å ordinarie stat för år 1921 beviljat belopp, till bestridande av vissa utgifter för barnmorskeundervisningen å tilläggsstat för år 1921 beräkna ett förslagsanslag, högst, 3,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 4 februari 1921 dagtecknad proposition, nr 65, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels höja det under rubriken »Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen» upptagna ordinarie anslag med 34,023 kronor, varigenom samma anslag, nu 38,680 kronor, kommer att uppgå till 72,703 kronor;

dels å tilläggsstat för år 1921 bevilja ett förslagsanslag, högst, 3,000 kronor, därav 500 kronor till vardera barnmorskeläroanstalten för anskaffande och vidmakthållande av undervisningsmateriel samt 2,000 kronor till fullständigande av den till barnmorskeläroanstalten i Göteborg hörande lärosalens möblering och utrustning m. m.;

dels ock till anordnande av repetitionskurser för barnmorskor å extra stat för år 1922 bevilja ett förslagsanslag, högst, 15,500 kronor.

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I sammanhang med förevarande proposition har utskottet till behandling förehaft *dels* två lika lydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *H. Rogberg* (nr 164) och den andra inom andra kammaren av herr *F. Block* (nr 258), vari hemställts, att riksdagen vid meddelande av anslag för barnmorskeundervisningen enligt Kungl. Maj:ts proposition måtte beträffande lärotidens längd uttala sig för att densamma ökas från ett år till ett och ett halvt år i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna två år, *dels ock* en inom andra kammaren av herrar *F. Kaijser* och *A. Gustafsson* i Kasenberg väckt motion (nr 259), vari föreslagits, *dels* att riksdagen måtte bevilja det av Kungl. Maj:t begärda anslaget till barnmorskeundervisningen,

dels ock att riksdagen måtte uttala den önskan, att i en blivande ny stadga för barnmorskeundervisningen måtte föreskrivas, att för inträde vid statens undervisningsanstalter för barnmorskor skall fordras *dels* fullständigt genomgången folkskolekurs, *dels* en mindre, genomgången godkänd provkurs,

att denna provtjänstgöring skall så vitt möjligt äga rum omedelbart före den ordinarie kursens början, samt

att utbildningskursens längd, provtjänstgöring och kursen i spädbarnsvård inberäknad, ej må överstiga 1 1/2 år.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottets
yttrande.

Det förslag till reformering av nu gällande bestämmelser rörande utbildning av barnmorskor, Kungl. Maj:t framlagt, har utskottet funnit välbetänkt och av beskaffenhet att kunna bifallas.

I likhet med departementschefen anser utskottet sålunda, att det nuvarande omständliga förfaringssättet vid barnmorskelevernas antagande bör kunna i väsentlig mån förenklas och synes det utskottet vara ur praktisk synpunkt lämpligast, att antagandet i fråga överflyttas från

medicinalstyrelsen till vederbörande lärare vid läroanstalt, där barnmorskeundervisning bedrivs. Det synes utskottet ock uppenbart, att ett gott urval av elever icke utan svårighet kan komma till stånd, därest icke aspiranterna erhålla tillfälle till provtjänstgöring, på sätt redan med tillfredsställande resultat äger rum i fråga om sjuksköterskor. Att denna provtjänstgöring kommer att förläggas omedelbart före den egentliga kursens början, anser utskottet vara självfallet.

Vad härefter angår inträdesfordringarna till de kurser, varom nu är fråga, har utskottet funnit det av medicinalstyrelsen framlagda och av departementschefen förordade förslaget härutinnan lämpligt avvägt. Mot motionärerna Kaijers och Gustafssons mening att fullständigt genomgången folkskolekurs samt en mindre provkurs skulle vara fullt tillräckligt att sätta eleverna i stånd att under den härför avsedda tiden tillägna sig de kunskaper, som måste krävas av en barnmorska, står barnmorskelärarnas och barnmorskornas erfarenhet om motsatsen. Det må ock förtjäna framhållas, hurusom för ett flertal elever en avsevärd tidrymd förlupit mellan folkskolekursens avslutande och tidpunkten för inträdet vid barnmorskeläroanstalt och att sålunda dessas skolkunskaper delvis förflyktigats. Utskottet, som på grund av ovan angivna skäl icke kan biträda motionärernas hemställan, får sålunda, särskilt med hänsyn till det sätt, varpå inhämtandet av det erforderliga måttet av kunskaper enligt propositionen underlättas, tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag härutinnan.

I fråga om längden av den utbildningskurs, som för utbildande av fullt kompetenta barnmorskor bör vara föreskriven såsom minimum, hava olika meningar förekommit. Medicinalstyrelsen, föreståndarna för barnmorskeundervisningsanstalterna i Stockholm och Göteborg samt ovanberörda motionärer göra sålunda gällande, att utbildningstiden icke må överstiga ett och ett halvt år, under det att ett flertal provinsialläkare, läraren vid barnmorskeundervisningsanstalten i Stockholm, doktor E. Bovin, samt barnmorskorna själva med skärpa hålla före, att utbildningstiden bör bestämmas till två år. Departementschefen, som ansett ett bestämmande av utbildningstiden för barnmorskorna till allenast ett och ett halvt år icke stå i god överensstämmelse med den ståndpunkt, statsmakterna intagit till frågan om sjuksköterskornas utbildningstid, har likaledes förordat en tvåårig utbildningskurs. Enligt vad till utskottets kännedom kommit, har ock f. d. barnmorskeläraren, professorn E. Essen-Möller i Lund, som förut haft en annan uppfattning härutinnan, numera kommit till samma åsikt. Svenska läkaresällskapetets sektion för obstetrik och gynekologi har likaledes i ett utskottet tillhandakommet meddelande uttalat,

att sektionen, under betonande av den mycket självständiga verksamhet, som tillkomme och alltid måste tillkomma barnmorskorna, beträffande utbildningstiden särskilt ville framhålla, att den icke bör understiga den av Kungl. Maj:t nu föreslagna av två år.

Vid det övervägande, utskottet ägnat denna fråga, har utskottet ansett de starkaste skälen tala för, att utbildningstiden sättes till två år. Med allt beaktande av, att studietiden och de därmed för eleverna förenade kostnaderna icke ökas utöver vad som i sådant hänseende är oundgängligen nödvändigt, måste det nämligen anses vara en angelägenhet av största vikt, att barnmorskorna, vilkas verksamhet, särskilt då de äro anställda såsom distriktsbarnmorskor på landet, ofta är av självständig art, erhålla en så fullgod utbildning som möjligt och torde utbildningstiden för den skull icke böra bestämmas kortare än den för sjuksköterskor fastslagna. I praktiskt och organisatoriskt hänseende måste ock, på sätt departementschefen uttalat, en tvåårig utbildningstid äga avsevärda fördelar framför en kurs på ett och ett halft år. En svår olägenhet ur undervisningssynpunkt med kurser av sistnämnda slag är sålunda, enligt vad som framhålles av medicinalstyrelsen, att kurserna måste börja på olika tider olika år i perioder av tre år, så mycket mera som ständigt tvenne kurser, en äldre och en yngre skola vara i gång, vilket är för sjukvården å anstalterna erforderligt. På sätt departementschefen framhållit, avlägsnas denna olägenhet genom utbildningstidens bestämmande till två år.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt i föreliggande proposition föreslagit angående ändringar i den nu gällande kursplanen för barnmorskeundervisningen, i fråga om repetitionskurser för barnmorskor samt rörande anslag till barnmorskeläroanstalterna har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) höja det under rubriken »Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen» upptagna ordinarie anslag med 34,023 kronor, varigenom samma anslag, nu 38,680 kronor, kommer att uppgå till 72,703 kronor;

b) å tilläggsstat för år 1921 bevilja ett förslagsanslag, högst, 3,000 kronor, därav 500 kronor till vardera barnmorskeläroanstalten för anskaffande och vidmakthållande av undervisningsmateriel samt 2,000 kronor till fullständigande av den till barnmorske-

läroanstalten i Göteborg hörande lärosalens möblering och utrustning m. m.;

c) till anordnande av repetitionskurser för barnmorskor å extra stat för år 1922 bevilja ett förslagsanslag, högst, 15,500 kronor;

d) förklara, att herrar Rogbergs och Blocks samt Kaijsers och Gustafssons ovanberörda motioner må anses besvarade genom vad utskottet ovan anført.

Stockholm den 5 april 1921.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, Ollas A. Ericsson, N. A. Nilsson, H. F. Lamm, J. Nilsson* i Skottlandshus, *H. M. Bäckström, J. L. Widell, O. U. B. Olsson, C. G. Ekman, O. Bergqvist, C. I. Asplund* och *J. Jeansson* samt
från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *J. Jönsson* i Revinge, *O. H:son Waldén, P. Nilsson* i Bonarp, *C. R. Jansson* i Falun, *P. B. Nilsson* i Landeryd, *L. J. Carlsson-Frosterud, S. E. J. Lübeck, W. Bäckström, K. A. Westman* och *L. Olsson* i Hov.
